
Vastaus valtuustoaloitteeseen, Sastamalan haettava mukaan Unicefin "Lapsiystävällinen kunta" -malliin

KVALT 13.09.2021 § 94
654/00.04.02/2021

Valtuutettu Leevi Karisalmi jätti seuraavan valtuustoaloitteen:

“Valtuustoaloite
Sastamalan haettava mukaan Unicefin "Lapsiystävällinen kunta" -malliin

Kuuluuko Sastamalassa lapsen ääni? Haluammeko me kuulla sen?

Tällaisia kysymyksiä varmasti moni valtuutettukin on syksyn aikana pohtinut, kun epäonnistuneet koulukuljetusjärjestelyt aiheuttavat huolta ja murhetta niin lapsissa, nuorissa kuin aikuisissakin.

Lapset ja nuoret ovat yhteisöjen voimavara – merkki valoisasta tulevaisuudesta. Kuitenkin valitettavan usein esille nousevat erilaiset lasten ja nuorten kohtaamat ongelmat: kiusaaminen, kouluväkivalta, oppimisvaikeudet, mielenterveydelliset haasteet ja perheiden sisäiset ongelmat. Läpikäymämme korona-aika on vaikeuttanut entisestään varsinkin sellaisissa oloissa elävien lasten ja nuorten elämää, joilla haasteita oli jo entuudestaan.

Tällä hetkellä olemme tilanteessa, jossa suuremmat ikäluokat siirtyvät viettämään eläkepäiviään ja pienemmät ikäluokat yrittävät pitää yhteiskunnan pyörät pyörimässä. Samanaikaisesti valitettavan moni nuori syrjäytyy. Syrjäytyminen ei tapahdu hetkessä, vaan siihen vaikuttavat useat tekijät pitkälläkin aikavälillä, siksi lasten ja nuorten palveluihin ja hyvinvointiin on kiinnitettävä erityisen suurta huomiota.

Kunnan osalta on tärkeää tehdä ratkaisuja, jotka ovat lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ja parhaita mahdollisia. Kunnan tehtävänä on tarjota yhdenvertaiset lähtökohdat kaikille lapsille – korostan kaikille.

Edellä mainituista syistä esitän, että Sastamalan kaupunki hakee mukaan Unicefin ”Lapsiystävällinen kunta” -malliin, jonka tarkoituksena on auttaa tekemään oikeita ratkaisuja lasten hyvinvoinnin kannalta.

Sastamalassa 13.9.2021
Leevi Karisalmi

muut allekirjoittaneet
Jari Kaihlamäki
Heljä Leppäniemi
Mauri Tuominen
Kaisa Ylimäki
Minna Isotalo

Jenni Jokinen
Antti Lepistö
Mira Ekholm-Martikainen
Jarkko Mäkipää
Timo Haapanen
Leena Saarela

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti jättää valtuutettu Leevi Karisalmen jättämän valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

UNICEFin lapsiystävällinen kunta -malli

JORY 30.01.2023 § 10
58/00.04.02/2023

Lapsiystävällinen kunta -malli on Suomen UNICEFin tarjoama toimintamalli kunnille, jonka avulla kunnat voivat tehdä lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa. Lapsiystävällinen kunta -mallin mukaisen työskentelyn tavoitteena ovat rakenteelliset ja pitkäkestoiset muutokset kunnan toiminnassa niin, että kunnan eri toimijoilla on tahto, tieto ja taito lapsen oikeuksien edistämiseen kaikessa toiminnassaan.

Lapsiystävällinen kunta -malli koostuu viidestä eri työvaiheesta. Lapsiystävällinen kunta -malliin hakeudutaan kaupunginhallituksen päätöksellä, jonka jälkeen UNICEFin tulee hyväksyä kunta mukaan. Mallissa tutustutaan ensin lapsen oikeuksiin, tehdään nykytilan kartoitus lapsiystävällisyyden tilasta, jonka jälkeen kunta määrittelee toimintasuunnitelmansa nykytilan kartoituksen pohjalta. Malliin sisältyy Lapsiystävällinen kunta -työn seuranta, arviointi ja lopuksi tunnustuksen myöntäminen. Tunnustus on voimassa 2–4 vuotta kerrallaan kunnan riippuen kunnan kehittämisvaiheesta.

Lapsiystävällinen kunta -mallin mukaisen tunnustuksen saaminen edellyttää UNICEFin asettamien kriteerien täyttymistä. Kriteerit ovat:

1. Kunta on toteuttanut kehittämissänsä Lapsiystävällinen kunta -mallin pääperiaatteita

- Kunta keskittyy kehittämissänsä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin lapsiin ja kunnan suurimpiin lapsenoikeusongelmiin. Kunta on valinnut toimintasuunnitelmansa tavoitteeksi nykytilan kartoituksessa tasolla 1–2 olleita indikaattoreita. Tasolla 1–2 olevat indikaattorit osoittavat, missä suurimmat lapsen oikeuksiin liittyvät ongelmat ja puutteet kunnassa ovat.
- Kunnan kehittämissänsä toteutuu lasten osallisuus. Yksi kunnan toimintasuunnitelman tavoitteista tulee suoraan kunnan lapsilta ja nuorilta. Kunta on varmistanut kaikin tavoin,

että lasten osallisuus toteutuu Lapsiystävällinen kunta -työn tavoitteissa ja toimenpiteissä ja niiden arvioinnissa.

- Kehittämistyön tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat koko kuntaa. Kunta on varmistanut, että Lapsiystävällinen kunta -työn toimenpiteet koskevat tavoitteesta riippuen mahdollisimman laajasti koko kuntaa. Sen varmistamiseksi, että kehittäminen ulottuu laajasti kunnan eri toimialoille, työtä koordinoi riittävästi resursoitu Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori ja -koordinaatioryhmä.
- Kunta tavoittelee kehittämisellä pitkäkestoisia muutoksia. Kunta on varmistanut, että Lapsiystävällinen kunta -työn toimenpiteillä saadaan aikaan pysyviä muutoksia kunnan lasten elämässä.
- Kunta viestii kehittämisestä aktiivisesti. Kunta viestii avoimesti ja aktiivisesti Lapsiystävällinen kunta -työnsä tavoitteista, toimenpiteistä ja tuloksista niin kunnan organisaation sisällä kuin kuntalaisille, mukaan lukien lapsille.

2. Kunnan kehittäminen on edennyt mallin työvaiheiden ja niiden ohjeistuksen mukaisesti

Kunta on edennyt Lapsiystävällinen kunta -työssään mallin työvaiheiden ja niiden ohjeistusten mukaisesti: 1. Malliin hakeminen, 2. Lapsen oikeuksiin tutustuminen, 3. Nykytilan kartoitus, 4. Tavoitteet ja toimintasuunnitelma ja 5. Seuranta, arviointi ja tunnustus.

3. Kunta on saanut valmiiksi Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmassa asettamansa toimenpiteet ja päässyt valtaosaan tavoitteistaan

- Kunta on toteuttanut nykytilan kartoituksen tulosten perusteella laadittua toimintasuunnitelmaa.
- Kunta on seurannut toimintasuunnitelman toteutumista säännöllisesti ja valitsemiensa mittareiden avulla.
- Ennen UNICEFin arviointitapaamista kaksi/nelivuotissyklin päätteeksi kunta kerää tietoa tasomittauskyselyyn avulla toimenpiteiden vaikutuksista.
- Lisäksi UNICEF ottaa toteutuneet toimenpiteet ja mittaritiedon huomioon arvioidessaan tunnustuksen myöntämistä.

4. Kunta sitoutuu jatkamaan Lapsiystävällinen kunta -työtä tunnustuksen myöntämisen jälkeen mallin pääperiaatteiden ja työvaiheiden mukaisesti.

Lapsiystävällinen kunta -mallin mukainen lasten oikeuksien edistäminen vaatii onnistuakseen monialaista yhteistyötä kaupungin eri toimialojen kesken ja sen vuoksi malliin hakeutumisen yhteydessä kaupungin tulee nimetä Lapsiystävällinen kunta -koordinaattori sekä koordinaatioryhmä.

Lapsiystävällinen kunta -mallin mukaiseen kehittämistyöhön on hakeutunut mukaan useita Pirkanmaan kuntia. Malliin hakeutuminen olisi kaupungilta iso panostus lasten hyvinvoinnin edistämiseen.

Lapsiystävällinen kunta -malliin liittymisestä on jätetty valtuustoaloite syksyllä 2021. Aloitteeseen vastaaminen on edelleen valmisteltavana.

Valmistelija	hyvinvointikoordinaattori Jenni Sorsa, hallintojohtaja Tapio Rautava
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Johtoryhmä käy keskustelun Lapsiystävällinen kunta -malliin liittymisestä.
Päätös	Hyväksyttiin. Johtoryhmä jatkaa asian käsittelyä hakukierroksen aukeamisen jälkeen. Hyvinvointikoordinaattori Jenni Sorsa seuraa hakukierroksen aukeamista ja hakukriteereitä. Hankkeen tulee olla kytkettävissä kaupungin strategiaan, talousarvioon ja hyvinvointityöhön.
Lisätietoja	hyvinvointikoordinaattori

SIVLTK 22.11.2023 § 116

Perhepalveluverkoston ohjausryhmä ja kaupungin johtoryhmä ovat käsitelleet Sastamalan kaupungin hakeutumista Unicefin lapsiystävällinen kunta -mallin aloitteen jättämisen jälkeen. Käsittelyssä on todettu, että Sastamalan kaupunki toteuttaa monia mallin mukaisia toimia nykyisessä toiminnassaan. Tästä syystä ei ole tarkoituksenmukaista tehdä erillistä hakemusta tunnustuksen saamiseksi.

Valmistelija	Kasvatusjohtaja Pekka Kares
Esittelijä	Kasvatusjohtaja
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta antaa edellä annetun selvityksen vastauksenaan Sastamalan haettava mukaan Unicefin "Lapsiystävällinen kunta" -malliin -valtuustoaloitteeseen.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.
Lisätietoja	Kasvatusjohtaja Pekka Kares, puh. 040 532 7771

KHALL 27.11.2023 § 245
58/00.04.02/2023

Valmistelija	kasvatusjohtaja Pekka Kares
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa valmistelutekstistä ilmenevän vastauksen Leevi Karisalmen 13.9.2021 jättämään valtuustoaloitteeseen. Valtuustoaloite katsotaan loppuun käsitellyksi.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.
Lisätietoja	kasvatusjohtaja Pekka Kares, puh. 040 532 7771